

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
אגף א' אומנויות
הפיקוח על החינוך למחול

6 יחידות הוראה לקידום הלומד העצמאי

מחול

לכיתות א' עד ו'
במסגרת שיעורי המחול
בבית הספר היסודי

כתיבה ועריכה:

משרד החינוך, הפיקוח על החינוך למחול
הילה קובריגרו פנחסי, מנהלת תחום דעת מחול
שלי אלמוג, מדריכה ארצית למחול

שותפות בתהליך:

לימור חייבי, מדריכה ארצית למחול
נטלי בר, מדריכה ארצית למחול
מירב שופן, מורה מובילה למחול במחוז דרום
כוכבית סאסי, מובילת קהילת מורים לומדת ביסודי מחוז ירושלים מנח"י
נעמה דינרמן בן שלמה, מובילת קהילת מורים לומדת ביסודי מחוז ירושלים מנח"י

קריאה והערות:

ד"ר טלי רונן, חברת ועדת מקצוע עליונה
מיכל הרשקוביץ מיכאלי, חברת ועדת מקצוע עליונה
שירי לילוס, מדריכה ארצית למחול

תודה מיוחדת למנהלי ומורי המחול בבתי הספר שתמונות תלמידיהם מעטרות ערכה זו.

עריכה לשונית: מנפאואר

עיצוב גרפי: סטודיו שחר שושנה

הוצאה לאור: גף הפרסומים, משרד החינוך

© כל הזכויות שמורות למשרד החינוך

תשפ"ג - 2023

המסמך נוקט לשון זכר מטעמי נוחות בלבד ומופנה לשני המינים.

תוכן עניינים

5 פתח דבר

7 רציונל

8 עקרונות פדגוגיים ללמידה עצמאית שנבחרו לערכה זו

9 מה בערכה?

כיתה א – משוררים ישראלים

11 שלב א': הצגת הנושא

13 שלב ב': הדגמה של המורה את השלבים באופן מלא

13 שלב ג': למידה העצמאית הלכה למעשה

14 שלב ד': יישום משותף

כיתה ב – סיפורים מבראשית

15 שלב א': הצגת הנושא

17 שלב ב': הדגמה של המורה את השלבים באופן מלא

17 שלב ג': למידה העצמאית הלכה למעשה

18 שלב ד': יישום משותף

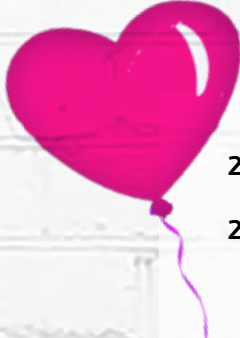
כיתה ג – תמונה היסטורית מתוך "חווייה ישראלית"

19 שלב א': הצגת הנושא

20 שלב ב': הדגמה של המורה את השלבים באופן מלא

21 1. עבודה עם תמונה

23 2. עבודה עם אביזר

23..... שלב ג': למידה העצמאית הלכה למעשה

24..... שלב ד': יישום משותף

27..... כיתה ד - כתב תנועה אשכול-זכמן

27..... שלב א': הצגת הנושא

28..... שלב ב': הדגמה של המורה את השלבים באופן מלא

33..... שלב ג': למידה העצמאית הלכה למעשה

33..... שלב ד': יישום משותף

35..... כיתה ה - תרבות יוון וסיפורי מיתולוגיה

35..... שלב א': הצגת הנושא

38..... שלב ב': הדגמה של המורה את השלבים באופן מלא

38..... שלב ג': למידה עצמאית הלכה למעשה

39..... שלב ד': יישום משותף

41..... כיתה ו - "ולפעמים החגיגה נגמרת" פרויקט סיום

42..... שלב א': הצגת הנושא

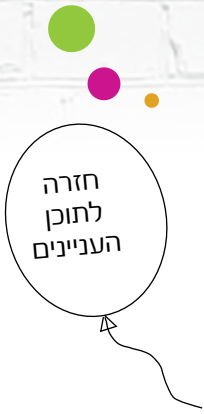
42..... שלב ב': הדגמה של המורה את השלבים באופן מלא

42..... שלב ג': למידה העצמאית הלכה למעשה

43..... שלב ד': יישום משותף

45..... מקורות

47..... נספחים

פתח דבר

אנו שמחות להציג בפניכם את יחידות ההוראה לקידום הלומד העצמאי במחול לגילאי היסודי, כיתות א' עד ו'.

למידה עצמאית מתרחשת כאשר התלמידים מתכננים ומנהלים את הלמידה, מגיעים לתוצר ושותפים להערכה. שבעת העקרונות מקדמי הלמידה העצמאית הם: הגברת המוטיבציה; מודעות והכוונה עצמית; ידע והתנסות קודמים; ביצוע הבנה; הקשר רלוונטי ואוטנטי; דיאלוג; משוב.

ככלל במחול, הלמידה העצמאית מובנית בהנחיית החלק היצירתי, ואפשרי לשלבה גם בביצוע ובתיאוריה ולפיכך, היא מתקיימת בחינוך למחול הלכה למעשה.

הקניית הידע בלמידה עצמאית מתרחשת כיוון שקיימת מעורבות פעילה של התלמידים, שמקורה, בין היתר, ברלוונטיות נושאי החקר ומושאי, ובכך מתרחשת למידה מעמיקה יותר והמוטיבציה ללמידה עולה. על אחת כמה וכמה כאשר הלמידה מלווה ביישום בתנועה ומחול שמובילים לחוויה מרוממת ולמעשה גם ללמידה רגשית חברתית וחיבור גוף-נפש.

הלמידה העצמאית מעניקה מכלול מיומנויות שהתלמיד יזדקק להן בעידן זה של עושר במאגרי ידע, הזמינות התמידית והנגישות אליהם: חיפוש אחר מקורות מידע, הצלבתם, מיזוגם, ניתוח והתמודדות עם פרשנויות שונות והרכבת יצירה כוריאוגרפית בהשראתם, ובה ביטוי אישי ופרספקטיבה ייחודית.

הלמידה העצמאית, שכאמור קיימת בתחום היצירה והמופע במחול, מפנה את זרקור האחריות ללמידה ולהעמקה ללומדים. המורה מלווה ותומך את הלמידה אך התלמיד הוא שמוביל, בוחר ומתמודד עם המהמורות שבתהליך. מכאן שבתהליך עצמו נבנים ומתחזקים ערכים שאותם מעוניין משרד החינוך לקדם בקרב בוגריו.

בשש היחידות שלפניכם הצעה למהלך בהבניית לומד עצמאי בתחום המחול. נבחרו שלושה עקרונות פדגוגיים מובילים: בחירה, התאמה ויישום, ואלו היו עוגנים בבניית מהלך ספירלי (פירוט העקרונות מפורט בהמשך).

מיומנויות הלמידה העצמאית עולות בכל אחת מהיחידות בהדרגתיות ובהלימה לגיל.

אנו מאחלות לכולם למידה עצמאית מעצימה, רלוונטית ומעמיקה.

חזרה
לתוכן
העניינים

בי"ס: צוקי אביב, תל אביב
מנהלת: אורית מזל ארנון
מורה למחול: גיל ברקוביץ
צילום: דפנה ארבל

רציונל

מדיניות הלמידה של משרד החינוך מגדירה כמטרה מרכזית את כינונה וטיפוחה של יכולת למידה עצמאית מתוך הבנה, שלמידה זו כמכלול מביאה לשיא את המיומנויות והידע שנדרשים מבוגר של מערכת החינוך. למידה פעילה ועצמאית מסמנת מחדש את תפקידו המרכזי של המורה במסגרת התהליך כמנחה ומלווה תהליכים של בניית הבנה.

החינוך למחול משלב בתוכו תאוריה, ביצוע ויצירה. הלמידה העצמאית ונגזרותיה על תפקידו של המורה כמנחה מובנית בתוכניות הלימודים במחול בנושא היצירה והכוריאוגרפיה בכל שלבי הגיל. ניתן ורצוי לשלב את הלמידה העצמאית גם בתחומים תיאורטיים וביצועיים, והצעות לכך קיימות בערכה זו. הלמידה במחול היא ספירלית והדרגתית וכך גם ביחידות שנבנו לפיתוח הלמידה העצמאית בקרב התלמידים.

הנחות יסוד

1. המחול הוא כלי ביטוי של האדם שבעזרתו ניתן מענה לשני צרכים אנושיים בסיסיים: תנועה ותקשורת. באמצעותו מממש האדם את עצמו כיחיד וכחלק מקהילה, חברה ותרבות.
2. המחול הוא שפה רב־חושית מתכללת המאפשרת מיצוי, מצוינות והצטיינות. ככל שפה חשוב ללמד מחול באופן שיטתי ורצוף מילדות ועד בגרות.
3. המחול מקדם אורח חיים בריא - פיזי ונפשי.
4. מיומנויות למידה עצמאית קיימות בתלמיד באופן טבעי וניתנות לשכלול ולפיתוח באמצעות התערבות חינוכית יזומה.
5. יצירה ומופע בתחום המחול הם ביטוי ללמידה העצמאית הלכה למעשה.

מטרות כלליות

1. לטפח לומד עצמאי בתחום המחול בתאוריה, ביצוע ויצירה, ולאפשר לו להוציא לפועל רעיונות שלו ושל אחרים, תוך לקיחת אחריות על הביצוע ועל עבודה משותפת עם חברי הקבוצה.
2. ללמוד את מרכיבי שפת המחול, השפה התנועתית והכוריאוגרפיה, להרכיב משפטי תנועה ובאמצעותם לחבר בין גוף לנפש.
3. לקדם ביטוי אישי ויצירתי בתנועה בהשראת מגוון תחומי דעת בלמידה רב־תחומית.

חזרה
לתוכן
העניינים

עקרונות פדגוגיים למידה עצמאית שנבחרו לערכה זו

שלושה עקרונות פדגוגיים מובילים נבחרו, וסביבם נבנו היחידות.
העקרונות הפדגוגיים שנבחרו הם בהלימה לעוגני הלמידה העצמאית
ולתוכנית הלימודים במחול לתלמידי היסודי:

בחירה הבחירה היא עיקרון פדגוגי המהווה עוגן בלמידה עצמאית. יחידות ההוראה מבוססות
כולן על בחירה של התלמיד בהלימה לגילו: בתוכן, בטיב העמקה בתוכן, בהרכב הקבוצתי, בשפה
התנועתית, בחיבור משפטים תנועתיים וכיוצ"ב. בכל יחידה גדל היקף הבחירה של התלמיד.

התאמה לימודי המחול מתקיימים בצורה ספירלית. יחידות ההוראה הותאמו למאפייני היחיד,
למאפייני הקבוצה, למרכיבי הזהות ולנושאי הלימוד בהלימה לאירועים במחזור החיים ומעגל השנה.
עם זאת, נדרשת התאמה במכלול ההיבטים של כל מורה מול קבוצת הלימוד.

יישום המחול הוא מעשה פיזי חומרי בעולם. לפיכך כל תלמיד ותלמידה יבצעו, יחוו ויישמו
מכלול את ידיעותיהם ומסקנותיהם בביצוע וביצירה. תוצרי הלמידה - יצירות המחול - יוצגו באחד או
ביותר מהאופנים הבאים: במהלך השיעור בצפייה בעמיתים, בשיעורים פתוחים, באירועים ובמופעים.

מה בערכה?

הערכה מורכבת משש יחידות ההוראה, אחת לכל שלב גיל ביסודי, המציעות מהלך בהבניית לומד עצמאי בתחום המחול. בכל שלב גיל נבחר נושא מוביל בתחום המחול או חוץ מחולי, וסביבו נבנו היחידות: לכיתה א' – משוררים ישראלים; לכיתה ב' – מסיפורי בראשית; לכיתה ג' – תמונה ישראלית; לכיתה ד' – כתב תנועה; לכיתה ה' – תרבות יוון; לכיתה ו' – פרויקט סיום. כלל היחידות נבנו כמהלך ספירלי, לכיד שניתן להעבירו במספר שיעורים עוקב בכל שנה, כאשר מיומנויות הלמידה העצמאית עולות בכל אחת מהן בהדרגתיות ובהלימה לגיל. אם מעוניינים להעביר באופן רציף מומלץ להתחיל אותן במחצית השנייה של השנה, כיוון שהן מתאימות יותר למיומנויות שרכשו התלמידים בשלב זה.

עם זאת, חלוקת השיעורים ומספר הפעילויות בכל שלב נתון לשינוי בהתאם להחלטת המורה. לצד השיעורים ביחידות ההוראה ניתן להוסיף שיעורים משלימים להקניית ידע ומיומנויות לתרגול עבודת צוות, גלישה בטוחה ברשת, עקרונות לצפייה מכבדת בעמיתים וניתוח יצירות מחול.

כל יחידה בערכה מחולקת לארבעה שלבים:

שלב א': הצגת הנושא ושילוב מהלך הלמידה לתלמידים;

שלב ב': הדגמה של המורה את השלבים באופן מלא כמודל לעבודת התלמידים בהמשך;

שלב ג': הלמידה העצמאית הלכה למעשה של התלמידים בהנחיית המורה;

שלב ד': יישום של התלמידים וריכוז התוצרים לתוצר משותף שמוצג לכולם.

חזרה
לתוכן
העניינים

בי"ס הירוק ע"ש שמעון פרס, כפר סבא
מנהלת: שרונה נחום
מורה למחול: לימור חייבי
צילום: לימור חייבי

כיתה א' | משוררים ישראלים

על היחידה

יחידה זו עוסקת בתנועה בהשראת משוררים ישראלים ויצירותיהם. התלמידים ילמדו יצירות מילוליות ומוזיקליות של אותם משוררים, ירקדו ויצרו קטעים תנועתיים בהשראתן. חשוב לציין, כי בכיתה א' תחילת השנה מוקדשת להקניית הרגלי למידה בתנועה, לקידום יכולת עבודה אישית וקבוצתית ולהעשרת ארגז הכלים התנועתי. הוראת יחידה זו מתאימה להמשך.

כמו כן, מדובר בתלמידים שתוך כדי העבודה עימם הם לומדים לקרוא, ולכן חשוב לתווך מילים ואותיות ולעודד למידה בעל פה של הטקסט הנבחר.

מטרות

1. לקדם ביטוי אישי בתנועה בהשראת משוררים ישראלים.
2. לטפח למידה בקבוצה בהתייחס לערכים של שיתוף פעולה, סבלנות וסובלנות, הובלה ויוזמה.
3. להעשיר את אוצר המילים של התלמידים באמצעות למידה חווייתית בתנועה.

מהלך הלמידה

שלב א' הצגת הנושא לתלמידים

1. המורה יספר אודות המשוררים ותציג לתלמידים את יצירותיהם (משוררים כגון: שרה לוי-תנאי, ח.נ. ביאליק, ע. הלל, שולמית כהן-אסיף, לאה גולדברג, לוי קיפניס, נורית הירש וכד').
2. המורה יצרף הפניות לקישורים במחשב על אודות המשורר, ומהם יוכלו התלמידים לצבור ידע. חלק מהקישורים יוכל המורה להציג בכיתה וחלק אחר ייועד להאזנה או לצפייה בבית עם ההורים. ניתן ליצור טבלת קישורים בהתאם לבחירות המורה ואוכלוסיית היעד. לדוגמה:

https://docs.google.com/document/d/1tohpeFRDgrB8F5uF-0sxmygUvBmUwco_/edit?usp=sharing&ouid=110384101429135454415&rtpof=true&sd=true

3. המורה יבחר עם התלמידים במשורר אחד שבו יתעמקו בשיעורים הבאים ובשיר אחד של אותו משורר.

חזרה
לראש
הפרק

בי"ס הירוק ע"ש שמעון פרס, כפר סבא
מנהלת: שרונה נחום
מורה למחול: לימור חייבי
צילום: לימור חייבי

בי"ס הירוק ע"ש שמעון פרס, כפר סבא
מנהלת: שרונה נחום
מורה למחול: לימור חייבי
צילום: לימור חייבי

שלב ב' מודל לעבודה בשיעור: תרגול שלבי העבודה עם המורה

המורה יבחר שיר אחר של אותו משורר שנבחר וינחה את התלמידים כיצד לעבוד עם טקסט ולבטא אותו בצורה תנועתית. לדוגמה:

◀ הבעת המילה בתנועה תוך התייחסות לצורה, לגובה ולמאפייני המילה. לדוגמה, "שמש":

צורה - לזוז בצורות מעגליות כמו שמש עגולה.

גובה - לנוע גבוה, להגיע לשמיים.

מאפיין - שמש מאירה, כל קצוות הגוף נמתחים לכיוונים שונים כמו קרני השמש.

◀ הקשרים שהמילה מעלה בי:

תחושה - אברי הגוף מתנועעים בשמחה ובקצב מהיר.

◀ צורה, דמות או חפץ שמדמה את המילה:

דימוי: כדור, משקפי שמש, ים, מדבר וכד'.

כמו כן, ניתן להיעזר כמקור השראה בדוגמה מתוך שיעור המופיע במרחב הפדגוגי בתחום המחול, דגם הוראה בתוכנית הלימודים ליסודי ומתוך מאגר ההקלטות של משרד החינוך: "לנוע, לרקוד וליצור בהשראת טקסט" המותאם לגילאי ה'-ו'.

<https://pop.education.gov.il/sherutey-tiksuv-bachinuch/vod-broadcasts/new-broadcast/dance-3-4th-grade-1515>

שלב ג' הלמידה העצמאית הלכה למעשה של התלמיד

המורה יחלק את השיר שבחרו התלמידים למילים או לבתים או למשפטים וייתן לכל זוג תלמידים ליצור קטע תנועתי בהשראת המשפט, המילים, המשמעות או צירופי האותיות. ניתן לחלק למספר זוגות את אותו החלק בשיר.

שלב ד' יישום משותף: ריכוז כל התוצרים לתוצר משותף אחד

1. התלמידים יציגו במליאה את קטעי הריקוד שיצרו.

2. המורה יחבר בין כל קטעי הריקודים שיצרו התלמידים בהתאם לסדר בתי השיר וייצור כוריאוגרפיה משותפת. ניתן לאפשר לתלמידים ללמוד תנועות מזוגות אחרים ולשלבן בכוריאוגרפיה הסופית.

3. המורה ישמיע את השיר ברצף ועל התלמידים לרקוד את התנועות שיצרו.

4. דיון חווייתי ורפלקציה:

א. משחק הניחושים - כל אחד במעגל מראה את התנועה שלו ועל שאר התלמידים לזהות בהשראת איזה בית יצר התלמיד.

ב. מדוע בחרו דווקא את התנועות הללו?

עקרונות פדגוגיים ביחידה בכיתה א'

בחירה במשורר, בטקסט ובתנועות במהלך העבודה האישית, בזוגות ובקבוצה.

בחירה

יכולת עיבוד הידע הנרכש במהלך הלמידה והתאמתו למשימות, לעבודה המשותפת, לחלוקת זמן בהתאם לתהליך העבודה המצופה.

התאמה

הכנת תוצרים על פי שלבי העבודה ביחידה זו.

יישום

פירוט נוסף מופיע בנספח א': תהליך העבודה בהלימה לעקרונות הפדגוגיים לכיתה א'.

כיתה ב' | סיפורים מבראשית

על היחידה

בכיתה ב' מקבלים תלמידים את ספר התנ"ך ומתחילים ללמוד בו. היחידה רב תחומית ומחברת בין סיפורי התנ"ך שהתלמידים נחשפים אליהם בשיעורים, לביטויים בתנועה. התלמידים יחקרו את הסיפור בהתייחסות לנושא, לדמויות, לבעלי חיים, לתנועות הטבע וילמדו לבטא אותם בתנועה תוך התייחסות למהירויות ואיכויות תנועה שונות, להרכיב משפט תנועתי, לשתף את רעיונותיהם במרחב הכיתתי וליצור תוצר תנועתי של כלל הכיתה בהנחיית המורה.

חשוב לציין, משלב זה והלאה יונחו התלמידים לעבוד בקבוצות ולכן חשובה ההתייחסות המקדימה לדגשים לעבודה בצוות על פי כללי התנהגות ברורים. ניתן להיעזר בנספח ז': אבני דרך לעבודה בקבוצות.

מטרות

1. לקדם יישום עצמאי, חווייתי ואישי בתנועה של טקסט מסיפורי בראשית.
2. ללמוד על מישורי תנועה, מהירויות ואיכויות תנועה, גבהים ובסיסים בהשראת דמויות ונושאים מהתורה.
3. לקדם את מיומנויות היצירה והמופץ בקרב התלמידים.
4. לטפח את ערכי עבודת הצוות.

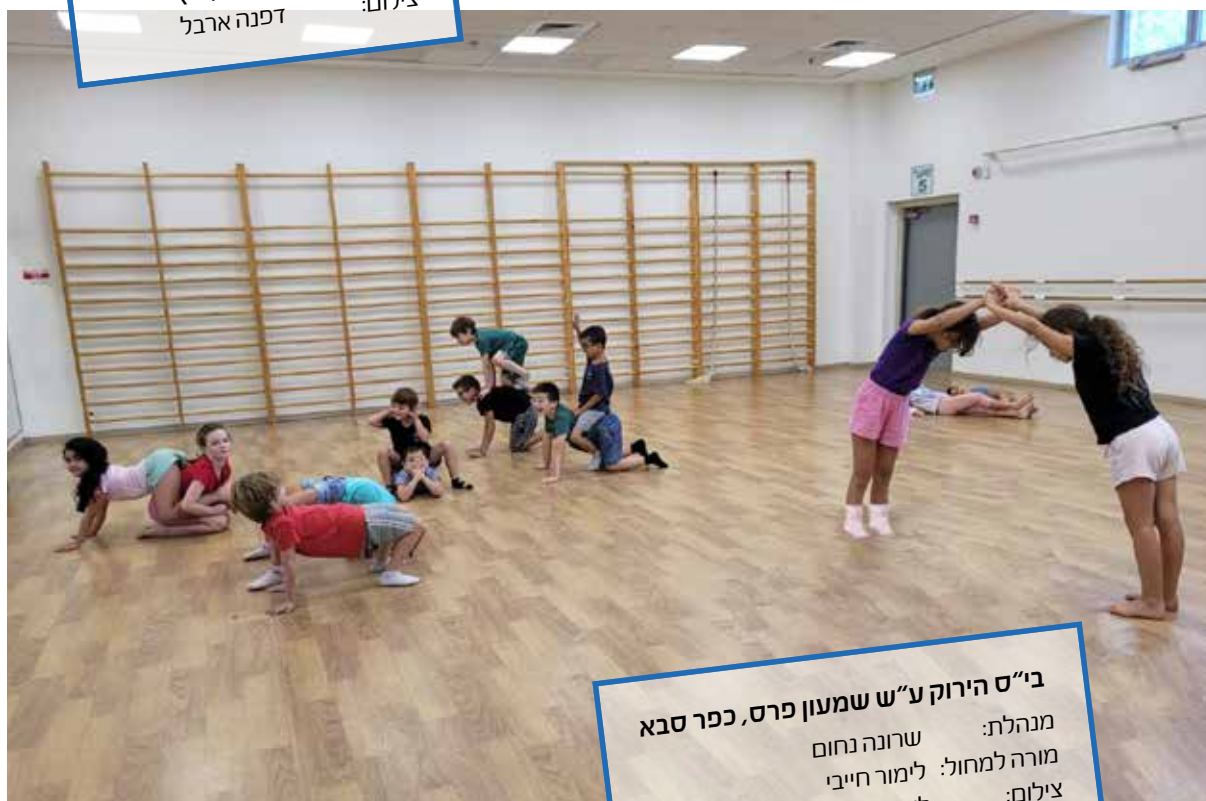
מהלך הלמידה

שלב א' הצגת הנושא לתלמידים

1. המורה יציג בפני התלמידים רשימה של סיפורים מספר בראשית וירחיב בקצרה על כל סיפור: בריאת העולם, המבול ותיבת נוח, שלושת המלאכים מגיעים לאברהם, יעקב ועשו, יוסף וכתונת הפסים, משה בתיבה, משה והסנה, יציאת מצרים וכיו"ב.
מתוך הרשימה יבחרו התלמידים סיפור אחד.

בי"ס: צוקי אביב, תל אביב
מנהלת:
אורית מזל ארנון
מורה למחול: גיל ברקוביץ
צילום: דפנה ארבל

בי"ס הירוק ע"ש שמעון פרס, כפר סבא
מנהלת:
שרונה נחום
מורה למחול: לימור חייבי
צילום: לימור חייבי

שלב ב' הדגמה של המורה את השלבים באופן מלא

2. המורה יבחר מתוך הסיפור דמויות, נושא, בעלי חיים, תנועותיות הטבע. המורה ינחה אימפרוביזציה של התלמידים בהתייחס למרכיבי התנועה, מהירויות, גבהים ובסיסים, איכויות תנועה שונות, דרכי התקדמות וכיוונים במרחב בהתייחס לבחירה. מומלץ ללוות את הפעילות במוזיקה המתאימה לאיכות התנועתית המתבקשת. ניתן להיעזר בדגמי ההוראה הקיימים במרחב הפדגוגי בתחום המחול ממאגר ההקלטות של משרד החינוך לדוגמא בנושא בסיסים.

<https://pop.education.gov.il/sherutey-tiksuv-bachinuch/vod-broadcasts/hebrew-6-5/dance-1-2-grade-6-5-4>

3. המורה יבחר באחד מסיפורי בראשית ויערוך דיון על כל מרכיביו והדמויות בו בשילוב הקרנת סרטונים רלוונטיים, שהוכנו מבעוד מועד ונמצאו מתאימים והולמים לכיתה. בדיון יתייחס המורה לחיבור בין מרכיבי הסיפור והדמויות ובין כל האלמנטים התנועתיים שנלמדו ותורגלו גם במהלך השנה הקודמת: צורה, גובה, תחושה ודימוי.

4. המורה ירכז את רשימת המאפיינים שעלו ע"ג הלוח או על גבי לוח שיתופי מקוון שייצור (ניתן ב-Padlet).

שלב ג' למידה עצמאית הלכה למעשה

1. כל תלמיד יבחר מרכיב אחד מתוך הסיפור ויבטא אותו באמצעות בחירה של שתיים עד שלוש תנוחות / תנועות.
2. המורה יחלק את התלמידים לקבוצות (עד שלושה תלמידים בקבוצה). התלמידים ילמדו את התנוחות/תנועות שלהם את חבריהם לקבוצה.
3. הקבוצה תתבקש להתאים את קצב התנועות למוזיקה שתושמע על ידי המורה (יש להקפיד על מוזיקה בעלת פעמות ברורות וקבועות).

* באופן נפרד או במהלך יחידה זו יש להתייחס לנושא מקצב ומוזיקה המופיע בתכנית ברכיב הליבה: שפה.

חזרה
לראש
הפרק

שלב ד' יישום משותף

8. בהנחיית המורה תורכב קומפוזיציה אחת מלאה של כלל הקבוצה, כאשר בכל פעם ייצור המורה רצף תנועתי של שמונה ספירות מתנועות התלמידים (אם יש צורך יאריך או יקצר את רצף התנועות).

* במידה והייתה התייחסות מקדימה לנושא מרכיבי זמן: מקצב ומוזיקה, מומלץ להתייחס להציג לתלמידים את הקשר לרכיבי המוזיקה בדגש על תיבה מוזיקלית ומשקל זוגי או משולש.

9. המורה יקיים דיון ושיח כיתתי רפלקטיבי, אישי וקבוצתי על תהליך העבודה. שאלות לרפלקציה (לבחירה שתיים):

- א. מדוע בחרתם את המרכיב הייחודי בסיפור?
- ב. האם אתם מרוצים מהתנוחות / תנועות שבחרתם? אם לא, איזה שינוי הייתם עורכים בהן?
- ג. בעבודה הקבוצתית, איזה חלק היה קל ורגוע יותר והיכן עלה קושי?
- ד. האם עלה קושי שהצלחתם לפתור? כיצד פתרתם אותו?

#עקרונות פדגוגיים ביחידה בכיתה ב'

בחירה מתן אפשרות הבחירה לתלמידים בסיפור מבראשית ובחירה במרכיב שילמדו ויחקרו באופן תנועתי.

בחירה

התאמה יכולת עיבוד הידע הנרכש במהלך הלמידה והתאמתו למשימות, לעבודה המשותפת, לחלוקת זמן בהתאם לתהליך העבודה המצפה.

התאמה

יישום בניית תוצרים תנועתיים על פי שלבי העבודה ביחידה זו והצגתם.

יישום

פירוט נוסף מופיע בנספח ב': תהליך העבודה בהלימה לעקרונות הפדגוגיים לכיתה ב'.

כיתה ג' | תמונה היסטורית מתוך "חווייה ישראלית"

על היחידה

היחידה הרבת חומית ומחברת בין מאורעות היסטוריים מתוך החוויה הישראלית שהתלמידים נחשפים אליהם בשיעורי היסטוריה, מולדת, מורשת, תנ"ך וספרות, ובין החוויה העכשווית וביטוייה בתנועה. התלמידים יבחרו תמונה קבוצתית המתעדת ומנציחה רגע מתוך ההיסטוריה הישראלית, יחקרו על האירוע והדמויות, יונחו לבנות נרטיב תנועתי של "לפני" ואחרי" וייתחו לסיבות שהביאו לאותו רגע מתועד, לתת פרשנויות שונות תוך התייחסות לדמויות, לחפצים, לנוף ולקומפוזיציה המופיעים בתמונה.

אפשרות נוספת היא לבסס את מהלך היחידה על תמונה אישית של התלמידים.

מטרות

1. ליישם באופן עצמאי וחוויתי בתנועה את הידע שרכש התלמיד במהלך חקר דמות המופיעה בטקסט היסטורי חזותי.
2. ללמוד ולשכלל מיומנויות תנועה ויצירה באמצעות עבודה עם תמונה ואביזר.
3. לקדם את מיומנויות היצירה והמופץ בקרב התלמידים.

מהלך הלמידה

שלב א' הצגת הנושא

1. המורה יחשוף את התלמידים לתמונות היסטוריות שונות שתיעדו חוויה ישראלית. בחירת התמונות תיעשה מתוך שלל נושאים כגון: מדינה וביטחון, החברה הישראלית, מורשת ותרבות, מדע וטכנולוגיה ועוד (עליות, מלחמות ומבצעים, פיתוח היישוב היהודי, מיעוטים וכד').
2. המורה יפנה את תשומת ליבם של התלמידים למרכיבי הקומפוזיציה בתמונה: תפאורה, תלבושות, אביזרים, נוף וכד', אשר מאפיינים את התמונה.
3. דיון כיתתי: כל תלמיד יבחר תמונה אחת מתוך התמונות שהציג המורה ויצוין מדוע בחר בה.
4. המורה ייצר מאגר מידע בנושא, והתלמידים יוכלו להסתייע בו במהלך היחידה. להלן מספר דוגמאות:

- 70 שנה לעצמאות מדינת ישראל, מתוך אתר משרד החינוך.
<https://edu.gov.il/special/israel70/timeline/Pages/israeli-picture.aspx>
- "הבית הישראלי" - תיאטרון השעה הישראלי בשיתוף קבוצת שקטק.
https://www.youtube.com/watch?v=hH6OiVzm_0Y&t=34s

שלב ב' הדגמה של המורה את השלבים באופן מלא: תנועה בהשראת תמונה או אביזר

ההתנסות ביחידה זו יכולה להיות גם שלב בלימודי יצירה מתוך תמונה או התנסות עם אביזר או להיות מבוסס על התנסויות קודמות של אלתור וקומפוזיציה עם תמונות וחפצים. לצורך התנסות מקדימה ליחידה זו ניתן להיעזר בשיעורים המופיעים במרחב הפדגוגי בתחום המחול, דגמי ההוראה בתוכנית הלימודים ליסודי ומתוך מאגר ההקלטות של משרד החינוך כגון:

← לרקוד וליצור בהשראת תמונות

<https://pop.education.gov.il/sherutey-tiksuv-bachinuch/vod-broadcasts/new-broadcast/dance-1-2th-grade-15>

← ריקוד ותנועה בהשראת אביזר

<https://pop.education.gov.il/sherutey-tiksuv-bachinuch/vod-broadcasts/new-broadcast/dance-3-4th-grade-15>

← כמו כן, ניתן להיעזר בספר [הזמנה למחול-תהליכי יצירה בתנועה מאת צופיה נהרין](#)

1. נכונות עם תמונה

1.1 שלב א' הצגת הנושא

1. המורה יציג לתלמידים תמונה אחת מהמאגר שיצר, המתעדת חוויה היסטורית, יציג את הרקע לתמונה וינחה שאלות להתבוננות: מה מופיע בתמונה? האם נזר, האם מקום? אילו אביזרים? האם דמויות? מי הן הדמויות? מה הן לובשות? על איזה רקע? באיזה אופן הדמויות או העצמים ממוקמים בתמונה? מי צילם אותה? מה לדעתנו קרה רגע לפני או אחרי? האם יש דמויות או עצמים שלא צולמו וחשובים להתרחשות?
2. המורה ירכז את כל הצעות התלמידים להתרחשות בתמונה לפני או אחרי בלוח שיתופי.

1.2 שלב ב' הדגמה מלאה של המורה

3. המורה יבחר התרחשות אחת מתוך ההצעות שהעלו התלמידים.
4. המורה יבחר ארבעה מצבים של העמדה במרחב, כאשר העמדה הראשונה או אחרונה מתייחסת לרגע המתואר בתמונה ושלוש האחרות מקדימות אותו או מאחרות לו.
5. המורה יבחר מנח גוף שונה לכל העמדה חדשה במרחב. המורה יציין שהמנחים נבחרו מתוך הידע ההיסטורי על התמונה או מתוך התמונה עצמה.
6. אופןי התקדמות - המורה ינחה את התלמידים להתקדם באופן שונה בין תמונה לתמונה.

1.3 שלב ג' למידה עצמאית הלכה למעשה

7. המורה יחלק את התלמידים לקבוצות קטנות (עד ארבעה תלמידים בקבוצה).
- א. המורה יבקש מכל קבוצה לבחור הצעה אחת אחרת מתוך הלוח השיתופי.
- ב. העמדה במרחב - על הקבוצה לייצר ארבע תמונות של העמדה במרחב, כאשר העמדה הראשונה או אחרונה מתייחסת לרגע המתואר בתמונה ושלוש האחרות מקדימות אותו או מאחרות לו.
- ג. מנח תנועתי - המורה ינחה את התלמידים לבחור שלושה מנחי גוף לכל תמונה חדשה. המנחים מתוך הידע ההיסטורי על התמונה או מתוך התמונה עצמה.
- ד. אופןי התקדמות - המורה ינחה את התלמידים להתקדם באופן שונה בין תמונה לתמונה.

1.4 שלב ד' יישום

8. כל קבוצה תציג במליאה את הקטע היצירתי שבנתה.

חזרה
לראש
הפרק

בי"ס יפה נוף, ראש"צ

מנהלת: אורנה פייגרסון
מורה למחול: שלי אלמוג
צילום: חווה קוקוס

2. עבודה עם אביזר

2.1 שלב א' הצגת הנושא

1. המורה יציג שוב את התמונה שבחר וימקד את התלמידים באביזרים והתלבושות שבתמונה או כאלו שיכלו להופיע בה לאור המידע ההיסטורי.
2. התלמידים יציגו את המשפט התנועתי במליאה.

2.2 שלב ב' הדגמה מלאה של השלבים ע"י המורה

3. המורה יחלק אביזר לבחירתו לתלמידים וינחה עבודה עימו.

2.3 שלב ג' למידה עצמאית הלכה למעשה

4. המורה יחלק את התלמידים לזוגות. כל זוג יבחר שמונה מנחים עם האביזר וירכיבו מהם משפט תנועתי.

2.4 שלב ד' יישום קבוצתי

התלמידים יציגו את המשפט התנועתי במליאה.

שלב ג' למידה עצמאית הלכה למעשה

3. בחירה בתמונה מתוך המאגר שנבנה בתחילת יחידה זו.
4. המורה יחלק את הכיתה לקבוצות (עד ארבעה תלמידים בקבוצה). מומלץ לחלק את התלמידים לקבוצות בהתאם לבחירתם את התמונה. (תלמידים המעוניינים לחקור על אודות אותה תמונה יעבדו יחד). בעת החלוקה לקבוצות חשוב להקפיד על חלוקה שווה בהתייחס למספר התלמידים, יכולותיהם בהובלה ושיתוף פעולה של כולם.
5. המורה יזכיר לתלמידים לעבוד על פי כללי התנהגות ברורים הקשורים לעבודה בקבוצה (עבודת צוות, חלוקת תפקידים, עמידה בזמנים וכד') המופיעים בנספח ז': אבני דרך לעבודה בקבוצות.
6. חלוקת תפקידים בין חברי הקבוצה - על פי התאמה ליכולת, לרצון ובהסכמת חברי הקבוצה.
7. חקר אישי של הדמות/משפט/חפץ המופיע בתמונה שבחרו חברי הקבוצה (מידע על התמונה קיים

חזרה
לראש
הפרק

- במאגר שערך המורה) כל תלמיד יבחר בדמות, תופעה, חפץ משפט וכד' מתוך התמונה, יחקור על אודותיה (מה קרה ברגע שתועדה התמונה, מה עמד מאחורי הסיטואציה שבה צולמה וכד').
8. יישום התהליך הנלמד - התלמיד יחלץ את המידע הרלוונטי הקשור לאירוע, לדמויות המופיעות, לטקסט או החפצים המופיעים בתמונה ויכתוב אותו בדף השיתופי לקבוצתו.

* ניתן לאפשר לתלמיד ראשית להמציא סיפור או הסבר פרי דמיונו ובהמשך להשוות למידע ההיסטורי.

9. כל תלמיד, בהתאם לממצאיו, ינסה לבנות רצף תנועתי (של כשמונה ספירות או תנועות) לביטוי הדמות שבחר בהלימה לאפיונים ולסיפור שמאחורי התמונה.

שלב ד' יישום משותף

10. חברי הקבוצה מרכיבים את כל הקטעים התנועתיים לכדי קטע אחד, ריקוד משותף שמביא להביא לידי ביטוי את התמונה והסיפור או הסיטואציה שבעקבותיה תועדה התמונה.
11. המורה ירכיב תלקיט של התמונה בצירוף סרטון ויציג את העבודה לקהילת בית הספר.
12. כל תלמיד יערוך רפלקציה מצומצמת (עד ארבע שורות) ובה יתייחס לרגעי שיא בעבודה משותפת, אתגרים וקשיים. רפלקציה זו תוגש למורה.

עקרונות פדגוגיים ביחידה בביתה ג'

בחירה מתן אפשרות הבחירה מתוך החוויה ישראלית: תמונה שבאמצעותה התלמידים יחקרו, ילמדו, ייצרו ויעבדו בקבוצה.

התאמה יכולת עיבוד הידע הנרכש במהלך הלמידה והתאמתו למשימות, לעבודה המשותפת, לחלוקת זמן בהתאם לתהליך העבודה המצופה.

יישום הגשת תוצרים על פי שלבי העבודה ביחידה זו.

פירוט נוסף מופיע בנספח ג: תהליך העבודה בהלימה לעקרונות הפדגוגיים לכיתה ג'.

חזרה
לראש
הפרק

כיתה ג' - תמונה היסטורית מתוך "חווייה ישראלית"

בי"ס: שפרינצק, קרית גת

מנהלת:
ורדית לוי
מורה:
הלל ברונו
צילום:
בית הספר

חזרה
לתוכן
העניינים

בי"ס: שפרינצק, קרית גת

מנהלת: ורדית לוי
מורה: הלל ברונר
צילום: בית הספר

כתה ד

כתב תנועה אשכול-וכמן

על היחידה

יחידה זו עוסקת בכתב התנועה אשכול-וכמן. כתב תנועה הוא מערכת סמלים המאפשרת להגדיר את תנועת הגוף האנושי. כתב התנועה אשכול-וכמן הומצא ופותח בישראל על-ידי פרופ' נועה אשכול ופרופ' אברהם וכמן. באמצעות למידה של מערכת הסימנים והתנסות ביסודות המרכיבים את כתב התנועה, תתחזק מודעות התלמידים לתנועת הגוף, הם יוכלו להגדיר באופן מיטבי את תנועת אברי הגוף ולדייק את תנועותיהם במרחב וביחס לזמן התנועה.

היחידה מתמקדת בשני נושאים מכתב התנועה אשכול-וכמן: כיוונים והתקדמות במסלולי תנועה. יחדיו, כלל ההיבטים מאפשרים שכלול קואורדינציה, התייחסות לזמן ולקצב, עבודה במרחב ויכולת פירוק וניתוח של תנועת אברי הגוף.

מטרות

1. ליישם את הידע שרכש התלמיד ביסודות שפת המחול בהתייחס לכתב התנועה אשכול-וכמן, בהבניית קטע תנועתי לבחירתו.
2. לקדם ולחזק את השילוב בין התאוריה, הביצוע והיצירה בתחום המחול באמצעות ההתנסות בכתיבה וקריאה של כתב תנועה אשכול-וכמן.
3. להתנסות בלמידת עמיתים הכוללת חקר תנועתי אישי וצוותי, ניתוח תוצרים והיכולת לתת ולקבל ביקורת בונה.

מהלך הלמידה

שלב א' הצגת הנושא

המורה יחשוף את התלמידים ליסודות כתב התנועה ואת שלושת הנושאים שבהם תעסוק היחידה: חזיתות, מסלולי תנועה ומגע ניתוק.

הצגת הנושא – כתב תנועה אשכול-וכמן

המורה תחשוף את התלמידים ליסודות כתב התנועה בשני נושאים בהם תעסוק היחידה: כיוונים והתקדמות במסלולי תנועה.

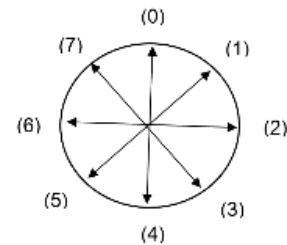
חזרה
לראש
הפרק

שלב ב' הדגמה של המורה את השלבים באופן מלא

ג. כיוונים

1.1. שלב א': כיוונים. הצגת הנושא

1. המורה ילמד את נושא הכיוונים על-פי כתב תנועה אשכול-וכמן ותנחה את התלמידים לביצוע שינוי חזית הגוף במקום על-פי הכיוונים

2. המורה ילמד את משחק "המלך אמר" כדרך ללמידה חווייתית להפנמת הנושא. לדוגמה: "המלך אמר לפנות עם חזית הגוף לכיוון (4)", "המלך אמר לקפוץ לכיוון (1)" וכו'.

1.2. שלב ב': כיוונים. הדגמה של המורה את השלבים באופן מלא

3. המורה יחלק את הכיתה לקבוצות קטנות ותאפשר לכל קבוצה לבחור ארבע כרטיסיות שונות בהם רשומים כיוונים לפי שפת כתב התנועה אשכול-וכמן.

לדוגמה:

4. המורה ינחה את הקבוצות להניח את הכרטיסיות על הרצפה אחת ליד השנייה. לקרוא את רצף ארבעת הכיוונים משמאל לימין ולהוסיף על כרטיסייה ריקה, כיוון אחד נוסף לבחירתם. עמידה במקום, לפנות עם חזית הגוף לפי רצף חמשת הכיוונים.

1.3. שלב ג': כיוונים. למידה עצמאית

5. התלמידים יבחרו צורת התקדמות ייחודית/ שונה לכל אחד מהכיוונים ברצף, ויבצעו.

1.4. שלב ד': כיוונים. יישום משותף

6. הקבוצות יציגו זו אחר זו את הקטעים.
7. *בעת הצפייה בהדגמת קבוצה את הקטע התנועתי שנוצר, מומלץ להנחות את התלמידים הצופים לפענח ולכתוב את רצף הכיוונים המופיע בהדגמה.

2. מסלולי תנועה

2.1 שלב א': מסלולי תנועה. הצגת הנושא

1. המורה יפנה את התלמידים ללמידת הנושאים: חזיתות והתקדמות במסלול תנועה/התקדמות באמצעות מערכת השידורים הלאומית

<https://pop.education.gov.il/sherutey-tiksuv-bachinuch/vod-broadcasts/hebrew-13-5/dance-3-4-grade-13-5-1>

2.2 שלב ב': מסלולי תנועה. הדגמה של המורה את השלבים באופן מלא

2. המורה יחלק את הכיתה לזוגות להתנסות על פי המשימה שניתנה מסרטון השיעור ממערכת השידורים הלאומית שלהלן.
3. המורה יציע לכל זוג מסלולים כתובים שמהם יבחרו אחד לביצוע בהנחיית המורה.
4. כל זוג יצייר את המסלול שקיבל מהמורה.

2.3 שלב ג': מסלולי תנועה. למידה עצמאית

5. המורה ינחה את הזוגות ליצירת מסלול חדש לבחירתם וציורו על דף בהתאם לנושא שיבחרו.
6. כל זוג יכתוב בכתב תנועה את המסלול שיצר.
7. המורה יאסוף את המסלולים שכתבו התלמידים ויחלק אותם מחדש כך שכל זוג יקבל מסלול שכתב זוג אחר בכיתה.
8. כל זוג ינסה לפענח ביצוע מסלול תנועה שכתב זוג אחר.

2.4 שלב ד': מסלולי תנועה. יישום משותף

9. הזוגות יציגו את הקטעים (לכל זוג שני קטעים להצגה). קודם יציג זוג תלמידים את הקטע התנועתי שהרכיבו שמהווה פענוח למסלול שקיבלו. אחריו יעלה ויצג הזוג שהמציא את המסלול. ניתן לקיים הצגה של שני הקטעים הללו בו זמנית, בהתאם למסגרת הזמן.

* בעת הצפייה בהדגמת קבוצה את הקטע תנועתי שנוצר, מומלץ להנחות את התלמידים הצופים לכתוב את רצף החזיתות המופיע בהדגמה.

10. כל זוג יגיש למורה את ציור המסלול, כתיבתו ורפלקציה אישית קצרה מאוד בהתייחס לתהליך, לקשיים, לאופני הפתרון, חווייתו האישית, עד ארבע שורות.

בי"ס: יסודי ג', דיר חנא

אימאן עתאמה

נטלי בר

נטלי בר

מנהלת:

מורה:

צילום:

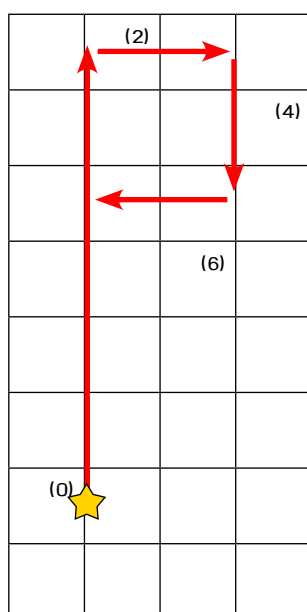
3. התקדמות במסלולי תנועה

3.1. שלב א': מסלולי תנועה. יישום משותף

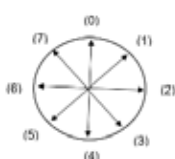
1. המורה תלמד את התלמידים, בהמשך ללמידה של כיווני המרחב, לשלב התקדמות במסלול תנועה.

2.2 שלב ב': התקדמות במסלולי תנועה. הדגמה של המורה את השלבים באופן מלא

2. המורה יציג מסלול מצויר בו ניתן לראות את הכיוונים ומספר צעדים לכל כיוון (כל צעד הוא רווח של משבצת אחת). כיוון ההתקדמות כתוב ליד הצעד הראשון לאותו הכיוון. תחילת המסלול ב-★
לדוגמה:

3. המורה יציג לתלמידים את אופן כתיבת כיווני מסלול התנועה, מספר הצעדים לכל כיוון וצורת ההתקדמות בטבלה ייעודית.
לדוגמה:

	כיוון	(0)	(2)	(4)	(6)
	מספר צעדים	6	2	2	2
	צורת התקדמות	קפיצות על רגל אחת	דילוגים	הליכה על קצות האצבעות	קפיצות עם שתי רגליים צמודות

2.3 שלב ג': למידה עצמאית

4. המורה יחלק את הכיתה לזוגות
5. המורה ינחה את הזוגות ליצירת מסלול חדש לבחירתם וציורו על דף.
6. כל זוג יכתוב על דף נפרד את המסלול שיצר תוך שימוש בכתיבת כיווני כתב התנועה אשכול-וכמן בטבלה ייעודית.
7. המורה יאסוף את הטבלאות שנכתבו על-ידי התלמידים ויחלק אותם מחדש כך שכל זוג יקבל מסלול שכתב זוג אחר בכיתה.
8. כל זוג יקרא ויפענח את מסלול התנועה, שכתב זוג אחר ויבצע.

2.4 שלב ד': התקדמות במסלולי תנועה. יישום משותף

9. הזוגות יציגו את הקטעים (לכל זוג שני קטעים להצגה). קודם יציג זוג תלמידים את מסלול התנועה שקיבלו, קראו ופענחו. לאחר מכן, יצטרף אליהם הזוג שיצר את המסלול ושני הזוגות יבצעו בזמנית. כל זוג יגיש למורה את ציור המסלול, כתיבתו בכתב תנועה אשכול-וכמן ורפלקציה אישית של כל אחד מבני הזוג בהתייחס לתהליך, לקשיים, לאופני הפתרון ולחוויתו האישית.

שלב ג' למידה עצמאית

4. המורה יחלק את התלמידים לקבוצות עבודה חדשות (עד ארבעה תלמידים בקבוצה).
5. המורה ינחה את התלמידים לבניית קטע תנועתי חדש המשלב את כלל האלמנטים שנלמדו בשלבים הקודמים: כיוונים ומסלולי תנועה. רצוי להתייחס בשילוב איכויות תנועה שהתלמידים למדו בשנים ובשיעורים קודמים: בסיסים, צורות התקדמות, מהירויות שונות.
6. המורה ינחה את התלמידים לכתיבת החלק התנועתי שבנו בכתב תנועה אשכול-וכמן בהתייחסות לנושאים שעלו ביחידה.

שלב ד' יישום משותף

7. כל תלמיד יגיש למורה תלקיט ובו:
 - א. הקטע התנועתי הקבוצתי הכתוב.
 - ב. ציור של מסלול התנועה.
 - ג. רפלקציה אישית קצרה בהתייחס לתהליך העבודה: אתגרים, אופני פתרון, חוויה אישית ככלל (בין ארבע שורות לחצי עמוד).
8. כל קבוצה תציג במליאה את התלקיט הכתוב ואת הקטע התנועתי.

חזרה
לתוכן
העניינים

בי"ס יפה נוף, ראשל"צ

מנהלת:
אורנה פייגרסון
מורה למחול: שלי אלמוג
צילום: שלי אלמוג

עקרונות פדגוגיים ביחידה כיתה ד'

חירה של התלמיד את בניית החלק התנועתי ממגוון הנושאים, שלמד בכל אחד מהשלבים הקיימים ביחידה זו.

בחירה

יכולת עיבוד הידע הנרכש במהלך הלמידה והתאמתו למשימות בכל אחד משלבי היחידה.

התאמה

יצירת קטע ריקוד שיתעד התלמיד באמצעות שפת כתב התנועה של אשכול-וכמן.

יישום

מידע נוסף ב**נספח ד'**: תהליך העבודה בהלימה לעקרונות הפדגוגיים לכיתה ד'.

תרבות יוון וסיפורי מיתולוגיה

כיתה ה'

על היחידה

בכיתות ה'-ו' בתחום ההיסטוריה התלמידים מתחילים לעסוק במיתולוגיה היוונית ובתרבות יוון. יחידה זו נבנתה בהיבט רב תחומי והיא מציגה את ביטוייו של הנושא בתחום המחול. במהלכה ייחשפו התלמידים לריקודים מהתקופה ובעיקר ליצירות וליצורים לאורך ההיסטוריה המאוחרת יותר ועד ימינו, שנבנו בהשראת סיפורי המיתולוגיה ותרבות יוון. באמצעות חקר מעמיק של תרבות, יצירות אומנות, שפה תנועתית, כוריאוגרפיה ופרשנויות שונות, יבנו התלמידים ריקוד קבוצתי. היצירה הכוריאוגרפית שתיבנה תתייחס למאפייני המחול ופרשנות לייצוגים תנועתיים, לדמויות ולסיפורי המיתולוגיה שנחקרו.

מטרות

1. ליישם באופן עצמאי וחוויתי בתנועה את הידע שרכש התלמיד במהלך חקר דמות המופיעה בטקסט היסטורי.
2. לקדם ביטוי אישי ויצירתי בתנועה בהשראת תרבות יוון וסיפורי המיתולוגיה היוונית.
3. להכיר ולנתח יצירות מחול השואבות השראה מסיפורי המיתולוגיה היוונית.

מהלך הלמידה

שלב א' הצגת הנושא

1. המורה יפנה לתלמידים בשאלה "מה אנו יודעים על תרבות יוון?" ויערוך דיון שישקף את הידע שיש עד כה לתלמידים על אודות הנושא.
2. המורה יציג לתלמידים את מאפייני המחול העיקריים של תרבות יוון, דוגמאות להשקפות פילוסופים על המחול, הריקודים ביוון ומי נהג לרקוד, המיתולוגיה היוונית.

חזרה
לראש
הפרק

בי"ס גבים, באר שבע

מנהלת:
מורה:
צילום:

יפעת מנשקו
מירב שופן
מירב שופן

הצעה לדגם הוראה:

במהלך הצגת נושא היחידה לתלמידים מומלץ לקיים דיון קבוצתי ובו יעלו שאלות, השערות והצעות לנושאים שבהם ירצו התלמידים להעמיק:

- כיצד מגדיר הפילוסוף אפלטון את המחול?
- מהי אומנות אפלטונית?
- מהו מקומו של המחול בתרבות יוון ובאיזה אופן הוא בא לידי ביטוי בתקופה זו?
- סוגי ריקודים שנוצרו בתקופת יוון כגון: ריקוד ה'פירהיכ' (pyrrhic), מקור ריקוד דיתיראמבוס וכד'. דוגמה לסרטון מחול ה'פירהיכ':

<https://www.youtube.com/watch?v=cYelSpTWVUw>

מידע על הריקודים בתקופת יוון ורומי קיים בפורטל עובדי הוראה במרחב הפדגוגי של תחום המחול בקישור

https://meyda.education.gov.il/files/Mazkirut_Pedagogit/MafmarMahol/maagarim/YavanVeRomi.pdf

כמו כן, שיעור לחטיבה העליונה בנושא: תרבות יוון העתיקה כהשראה ליצירות מחול קיים בפורטל עובדי הוראה במרחב הפדגוגי של תחום המחול

שימו לב! יש לבחור מתוך השיעור רק את התכנים שהולמים את הגיל!

<http://pop.education.gov.il/sherutey-tiksuv-bachinuch/vod-broadcasts/realtime-vod-3-6-2020/dance-10th-grade-12th-grade-1234/>

3. המורה יקרין שני סרטונים רלוונטיים לעולמם של התלמידים שבהם מופיעות דמויות מיתולוגיות. לדוגמא:

מהסרט "הארי פוטר"

◀ הפניקס <https://youtu.be/MHB3N88kl6E>

◀ סרברוס <https://youtu.be/BoyN9hKJjPg>

מהסרט "פרסי ג'קסון וים המפלצות"

◀ ציקלופ/קיקלופ https://www.youtube.com/watch?v=gyC8vtKM_5Y

4. יבקש מהתלמידים לנסות ולזהות את הקשר לתרבות יוון ולאחר מכן לומר מהי הדמות המיתולוגית המופיעה בכל סרטון.

5. המורה יבקש מהתלמידים לשתף בדמויות נוספות שהם מכירים.

ניתן לפתוח לוח שיתופי להצגת התשובות לדוגמא: באמצעות Padlet או Mentimeter, ומתוכו יוכלו התלמידים לבחור בדמות לעבודה בהמשך היחידה. הנחיות לעבודה עם הכלים הדיגיטליים ניתן למצוא במרחב הפדגוגי למידה משולבת דיגיטל

[/https://pop.education.gov.il/sherutey-tiksuv-bachinuch](https://pop.education.gov.il/sherutey-tiksuv-bachinuch)

שלב ב' הדגמה של המורה את השלבים באופן מלא כמודל לעבודת התלמידים

6. המורה יחשוף את התלמידים ליצירות מחול שנוצרו בהשראת תרבות יוון וינהל איתם דיון על אודות הדמויות הבולטות, השפה התנועתית, השימוש במוזיקה, תפאורה וכד'.

7. המורה יסביר באופן מעמיק איך ולמה אנו מתבוננים, מתארים ומנתחים יצירת מחול. שהרי באמצעות מרכיבי המחול ניתן לפענח ולפרש את הכוונה של היוצר, להבין משמעויות עמוקות של הכוריאוגרפיה ואת הסיפור בהשראתו נוצרה היצירה.

8. המורה יבחר יצירת מחול שנבנתה בהשראת המיתולוגיה היוונית וינתח אותה באמצעות חמשת מרכיבי המחול: I. כוריאוגרפיה - מבנים במרחב ובזמן, אוניסון, קאנון, שורה, טור, מעגל ועוד, סולו, דואט, טריו, קווארטט ועוד, התפתחות היצירה כמכלול; II. שפה תנועתית - הרכבי תנועה והתפתחותם, מחוות גוף; III. מוזיקה; IV. תפאורה ותאורה; V. תלבושות ואביזרים.

שלב ג'

יישום ניתוח יצירה והבניית קטע תנועתית
בעקבות מאפיינים שנחקרו המורה תציג ארבעה יוצרים /
ארבע יצירות לדוגמה:

א. "לידת הפניקס" של להקת ורטיגו:

https://docs.google.com/presentation/d1/vuGys2Dg1EuD66qKkbDWCF0IzWOluNm7_ZHIIimFs88/edit#slide=id.p

ב. "מסע לילה" של מרתה גרהם

<https://www.youtube.com/watch?v=UaCIpIcoz80>

ג. "אל תוך המבוך" של מרתה גרהם

<https://www.youtube.com/watch?v=cYzPS84qVtY>

ד. איזדורה דאנקן, מבשרת המחול המודרני

<https://www.youtube.com/watch?v=Kq2GgIMM060&t=25s>

9. המורה יחלק את התלמידים לקבוצות (עד ארבעה תלמידים בקבוצה). כל קבוצה תבחר ביוצר או יצירה שעליהם היא תלמד ותעמיק באופן עצמאי. כל קבוצה תאסוף מידע על אודות היצירה והדמויות המופיעות בה, תקראו פרשנות של היוצר ו/או ניתוח יצירה.
10. הקבוצה תיצור קטע תנועתית שאורכו דקה לפחות המתייחס להיבטים שנלמדו במהלך החקר תוך הוספת התייחסות למוזיקה, תלבושות ואביזרים מתאימים.
11. חברי הקבוצה יציגו את המידע שחקרו לשאר תלמידי הכיתה לרבות הדמות שבחרו ואפיוניה. מומלץ בצירוף המחשה, לדוגמה מצגת (ניתן לבקש שיכינו מצגת בנושא).
12. כל קבוצה תדגים את הריקוד לכלל תלמידי הכיתה.

שלב ד' יישום משותף

13. המורה יחלק את התלמידים לקבוצות חדשות (עד ארבעה תלמידים בקבוצה). כל קבוצה תבחר בדמות אחת מתוך סיפורי המיתולוגיה, תאסוף מידע על אודותיה, יצירות אומנות בהשראתה, סיפורים נוספים בהשראתה, מערכות כוכבים (גרמי שמיים), ייצוג תנועתית אם קיים.
14. הקבוצה תיצור קטע תנועתית שאורכו דקה לפחות המתייחס להיבטים שנלמדו במהלך החקר תוך הוספת התייחסות למוזיקה, תלבושות ואביזרים מתאימים.
15. כל תלמיד ימלא סיכום אישי בהתייחס לעבודתו הקבוצתית. דוגמה לסיכום אישי מופיע בנספח ח': סיכום אישי.

בי"ס יפה נוף, ראש"צ

מנהלת: אורנה פייגרסון
מורה למחול: שלי אלמוג
צילום: חווה קוקוס

עקרונות פדגוגיים ביחידה בניתה ה

בחירת נושא חקר עיוני של יוצר/יצירה ובחירה בהוצאה לפועל של הקטע התנועתי.

בחירה

יכולת עיבוד הידע הנרכש במהלך הלמידה והתאמתו למשימות, לעבודה המשותפת, והתאמתו לדרישות המשימות השונות הכוללות הצגת מסקנות ועיקרי חקר וריקוד קבוצתי שנוצר בעקבות תהליך הלמידה העיוני.

התאמה

הגשת תוצרים שונים בהתאם לשלבי העבודה ביחידה זו.

יישום

מידע נוסף ב**נספח ה'**: תהליך העבודה בהלימה לעקרונות הפדגוגיים לכיתה ה'.

כיתה ו' | ולפעמים החגיגה נגמרת, פרויקט סיום

על היחידה

יחידה זו מתכללת את כלל מיומנויות הלמידה העצמאית שרכשו התלמידים במהלך שש שנות בית הספר היסודי. לפיכך, ההנחה הבסיסית היא שהם נחשפו ורקדו במהלך השנים וחוו את יחידות ההוראה שהוצעו לשלבי הגיל הקודמים (או פעילויות דומות להן).

הנושא הנבחר ליחידה זו הוא פרויקט סיום.

נושא זה נוכח לאורך כל שנת כיתה ו' (גם בבתי ספר שמונה-שנתיים). זו השנה המסכמת את הלימודים בבית הספר היסודי ולכן תוצר סופי, המביא לידי ביטוי את המיומנויות שרכשו תלמידים הן בתחום המחול והן כלומדים עצמאים, הוא ההולם ביותר.

כיאה למהלך מסכם, היקף הבחירה במהלך הלמידה, שבו יתנסו התלמידים ביחידה זו הוא הגדול ביותר והוא ישלב היבטים תיאורטיים, התנסות בכלים טכנולוגיים, עבודה עצמית וקבוצתית ויצירת תוצרי עבודה מגוונים: בתנועה, בכתיבה וביצירה. קצב ההתקדמות ייעשה בהתאמה למאפייני הקבוצה ובהתאם לבחירות המשותפות שיתנהלו בכיתה. לאורך מהלך הלמידה בכל שיעור או מספר שיעורים, להחלטת המורה, תתקיים רפלקציה והדגמת תוצרים במליאת הכיתה כדי לאפשר למידת עמיתים ושיתופם במסקנות, בלבטים בחוויית הלמידה באופן עצמאי וקבוצתי.

מטרות

1. לקדם ביטוי אישי ויצירתי בתנועה בהשראת אירוע וחוויה אישיים.
2. ליישם באופן עצמאי ומלא את הידע והמיומנויות שנרכשו בשנים קודמות בתחום המחול.
3. לקדם מיומנויות למידה עצמאית בקרב התלמידים.

מהלך הלמידה

שלב א' הצגת הנושא

1. המורה יציג את נושא היחידה בפני התלמידים: פרויקט סיום - בניית פרויקט המסכם נושא שהיה משמעותי עבורם במהלך שש שנות הלמידה (מתוך נושא רוחב / רעיון גדול / נושא שנתי / נושא שכבתי / פרויקט בית ספרי או אחר).
2. המורה ייצור רשימה של נושאים לעבודה עצמאית וייתן גם אפשרות פתוחה לבחור נושא אחר הקשור ברעיון הגדול. את הרשימה ניתן לעשות באמצעות סיעור מוחין עם התלמידים, ובמהלכו יעלו הצעות לפרויקטים ופעילויות שחוו במשך שש השנים, במגוון תחומי דעת שמצאו בהם עניין.
3. כל תלמיד יבחר מתוך הרשימה פרויקט אחד שהיה קרוב לליבו והיה משמעותי עבורו.
4. המורה יצוות את התלמידים לקבוצות שונות בהתאם לנושאים שבחרו. חשוב לדאוג לחלוקת קבוצות מאוזנת והולמת הן בהיבט מספרי והן בהיבט חברתי.

שלב ב' הדגמה של שלבי הפרויקט

5. המורה יבחר נושא אחר, שאינו מופיע ברשימה, ודרכו ידגים את תהליך העבודה המשותף בקבוצות, תוך התייחסות לאבני הדרך לקראת התוצר הסופי (בחירת נושא, חיפוש יצירות מתחומי האומנויות השונות, ניתוח ופרשנות להיבטים השונים הקיימים באותן יצירות, זיקוק מאפיינים, כוריאוגרפיה השוזרת את עיקרי המאפיינים שלמדו בעבר).
6. המורה יציג יצירות מתוך עולם המחול והאומנויות השונות הקשורות לנושא וידגים באמצעותן.
7. המורה יעודד שיח קבוצתי העוסק בניתוח ובפרשנויות השונות ליצירות וינתח שתי יצירות מחול בהתאם להתנסותו בשנה קודמת.
8. המורה ינחה תרגול קבוצתי של התלמידים בבניית תוצר תנועתי בהשראת הדוגמאות שהציג.

שלב ג' למידה עצמאית הלכה למעשה

9. הפנייה ליצירות מחול: המורה יפנה את התלמידים לצפייה בשני מקורות השראה תנועתיים הקשורים או עוסקים בנושא שבחרו לעסוק בו ולמקורות מידע שונים נוספים כגון: מאמרים, סרטונים וניתוחי יצירות מחול. מידע רב קיים במרחב הפדגוגי של המחול.
10. הפנייה לאומנויות אחרות: המורה יבקש מכל קבוצה לבחור ביצירה אחת מתחום אומנות נוסף הקשורה לנושא שבחרו.
11. כל קבוצה תערך ניתוח של שתי יצירות המחול שקיבלו מהמורה ותנמק את בחירתה ביצירת האומנות הנוספת.

חזרה
לראש
הפרק

12. כל תלמיד יבנה משפט תנועתי המורכב משמונה מחוות גוף בהשראת מכלול היצירות שאליו נחשף.

13. כל תלמיד ילמד את חברי קבוצתו את המשפט התנועתי שלו.

14. התלמידים ייצרו יחדיו קטע ריקוד משותף.

15. הקטע התנועתי המלא יעובד כוריאוגרפית בהנחיית המורה על ידי התייחסות לחזיתות, גבהים, מבנים, זמנים, תוספת אביזרים וכו'.

16. התלמידים יערכו קליפ לריקוד שיצרה כל קבוצה - לצורך צילום הקטע הקבוצתי יבחרו התלמידים לוקיישן, תלבושות, אביזרים וכד' (ניתן לחשוף את התלמידים בשלב זה לכלים טכנולוגיים העוסקים בצילום ואפקטים ויזואליים ושמיעתיים).

17. רפלקציה על תהליך העבודה - כל תלמיד יכתוב נייר עמדה ובו יתייחס לתהליך העבודה הכולל: נימוק בחירת הנושא, האומנויות האחרות, רגעי שיא וקושי, וסיכום אישי שלו. ראו נספח ח': סיכום אישי.

שלב ד' יישום משותף

1. התלמידים יציגו את התוצרים ביום שיא - הן הצגת הסרטונים והן הצגת תהליך העבודה.

2. כל תלמיד יעריך את עצמו באמצעות המחוון.

3. המורה יתייחס להערכת התלמיד את עצמו בהערכה המסכמת.

עקרונות הפדגוגיים ביחידה כיתה ו'

בחירה של נושא החקר, אופן העבודה, בחירה של החומר התנועתי שיביא אותו לידי ביטוי בהתייחס למכלול מיומנויות שנצברו בשנים קודמות.

בחירה

יכולת עיבוד הידע הנרכש במהלך הלמידה והתאמתו למשימות, לעבודה המשותפת, לחלוקת זמן בהתאם לתהליך העבודה המצפה.

התאמה

יצירת קליפ כתוצר אומנותי המבטא את הידע שרכש התלמיד ומשלב תכנים של האומנויות השונות שלמד ואת הביטוי התנועתי האישי שלו.

יישום

פירוט נוסף מופיע בנספח ו': תהליך העבודה בהלימה לעקרונות הפדגוגיים לכיתה ו'.

חזרה לראש הפרק

ולפעמים החגיגה נגמרת, פרויקט סיום

חזרה
לראש
הפרק

בי"ס יפה נוף, ראשל"צ

מנהלת: אורנה פייגרסון
מורה למחול: שלי אלמוג
צילום: חווה קוקוס

בי"ס: צוקי אביב, תל אביב

מנהלת: אורית מזל ארנון
מורה למחול: גיל ברקוביץ
צילום: דפנה ארבל

חזרה
לתוכן
העניינים

מקורות

מהי סביבת הלימוד העצמי של סוגטה מיטרה? (ח"ת). אאוריקה.

<https://did.li/FFyCN>

אליצור, ז' (ח"ת). למידה בצל מגפת הקורונה הזדמנות ללמידה עצמאית. המזכירות הפדגוגית.

<https://did.li/DFyCN>

יניב, ח' (2016, 7 בספטמבר). מהו לומד עצמאי ואיך מגדלים כזה? חינוך אחר: הלילד הזה פיללנו?!

<https://did.li/udVw5>

פועלים כצוות לקידום המטרה המשותפת (ח"ת). "מפתח הל"ב": תוכנית חברתית ערכית לבתי הספר היסודיים.

<https://meyda.education.gov.il/files/ChinuchMukar/5KitaH.pdf>

משרד החינוך. הלומד, המלמד ומה שביניהם: מתפיסה ליישום (תשע"ד). משרד החינוך.

https://meyda.education.gov.il/files/HighSchool/lomed_melamed_29052014.pdf

פלורה, ק' (2016, 21 בספטמבר). עצמאיים בידע. אלכסון.

<https://did.li/d3sTY>

שמש, א' (ח"ת). סקירת ספרות: פרסונליזציה של הלמידה. קרן טראמפ ועמותת בוגרי 8200.

<https://did.li/jLhrI>

נספחים

נספח א' | תהליך העבודה בהלימה לעקרונות הפדגוגיים לכיתה א'

שלב בתהליך	בחירה	התאמה	יישום
שלב א' - הצגת הנושא לתלמידים: "משורר ישראלי"	התלמידים בהנחיית המורה יבחרו בשיר אחד מאת משורר ישראלי שעליו ילמדו, כגון: שרה לוי תנאי, ח.נ. ביאליק, ע. הלל, שולמית כהן אסיף, לאה גולדברג, לוי קיפניס וכד'	התאמה לשלב בשנה בכיתה א', התאמה לאוכלוסייה ולמגזר.	העמקה בדמות הנבחרת והשתתפות בדיון בכיתה: המורה יציג הפניות לקישורים במחשב על אודות היוצר (ניתן ליצור טבלה עם סמלילים המקשרים לנושאים, וממנה יוכלו התלמידים לצבור ידע (סרטונים, חומרי קריאה, האזנה וכד', לדוגמה: שרה לוי תנאי - "שרגא בישגדא")
שלב ב' - מודל לעבודה בשיעור: תרגול שלבי העבודה עם המורה. יצירה תנועתית בהשראת טקסט, שירי משוררים.	המורה תבחר עם התלמידים במשורר או אחד מהיוצרים שנחשפו אליהם בשלב הקודם. (ניתן לערוך הצבעה בכיתה)	חשיפה ליצירות שונות של המשורר בהתאם ליכולת הקוגניטיבית, הרגשית של הכיתה.	תרגול של התלמידים במתן ביטוי תנועתי למילים. בתחילה באופן אישי ולאחר מכן בקבוצות, ובהן יצטרכו התלמידים לתרגל עבודה המתבססת על ערכים, כגון: שיתוף פעולה, סבלנות וסובלנות, הובלה ויוזמה. זאת ועוד באמצעות לימוד ולמידה זה מזה.
שלב ג' - הלמידה העצמאית הלכה למעשה של התלמיד: שיר כהשראה.	אלתור בתנועה ובחירה של שניים-שלושה מנחים.	התכנים יהיו מותאמים לידע ובהתאם לאוצר המילים שהתלמידים נחשפים אליהם במהלך השנה, וכן תוודא הבנה של מילים, כגון: דימויים, קונטציה, השראה וכד'.	התלמידים ישאבו השראה ממילה ו/או משפט ויבטאו אותם בתנועה.
שלב ד' - יישום: ריכוז כל התוצרים לתוצר משותף אחד - ריקוד כלל כיתתי.	הכיתה תבחר בשיר אחד של היוצר הנבחר. המורה תחבר בין כל קטעי הריקודים שיצרו התלמידים.	התאמה ליכולות התלמיד. הלימה אפשרית בין טקסט לתנועה בהתייחס לבית בשיר שנבחר. התאמה למוזיקה.	התלמידים ייצרו קטע תנועתי בהתאם לבית של השיר שקיבלו. בשלב אחרון - ביצוע של הריקוד הכיתתי שהורכב ובהשתתפות כלל תלמידי הכיתה.

נספח ב' | תהליך העבודה בהלימה לעקרונות הפדגוגיים לכיתה ב'

נושא וכיתה	בחירה	התאמה	יישום
שלב א' - הצגת הנושא: מסיפורי בראשית.	התלמידים בהנחיית המורה יבחרו סיפור מספר בראשית.	בחירת הנושא בהתאם למגזר, למספר התלמידים, תפקידים ולשלב הגיל שעוסק בנושא.	הגעה להחלטה משותפת
שלב ב' - הדגמה של המורה את השלבים באופן מלא: כיוונים במרחב, תנועה במהירויות שונות, גבהים, בסיסים.	במהלך האלתור, התלמיד יבחר אילו איכויות תנועה שונות, בסיסים, מהירויות, דרכי התקדמות, כיוונים וגבהים במרחב יעניק לדמויות.	למידת מושגים הקשורים לאיכויות תנועה: מהר, לאט, קטוע, זורם, סיבובי, היתולי, קווי, זחילה, קפיצה, בסיס 2, בסיס 4 וכו'.	תרגול וביצוע אפיון תנועותי של דמות.
שלב ג' - למידה עצמאית הלכה למעשה נושא מתוך סיפורי התורה. לדוגמה: "בראית החיות" עבודה אישית.	בחירה אישית של התלמיד בדמות מתוך הנושא הנבחר. כל תלמיד יעמיק וילמד על אופן התנועה שמאפיין את החיה, ייצור קטע תנועותי וילמד את חברי קבוצתו.	כל זוג תלמידים על פי בחירתו וקצב התקדמותו.	התלמידים יציגו בכיתה רצף תנועות שהכינו בעקבות העמקה תוך התאמה בין איכות תנועה לנושא הנבחר (סוג החיה). ניתן להתאים מוזיקה ותלבושות לשם תחושת החוויה הכוללת.
שלב ד' - יישום משותף.	התלמידים ילמדו אחד את השני את רצפי התנועה שלהם, ובהנחיית המורה יכינו קומפוזיציה אחת לכלל הקבוצה.	התאמה למאפייני הקבוצה: חלוקת תפקידים מוגדרת, כללים ונהלים היוצרים תיאום בין כלל הפעולות של חברי הצוות - כל תלמיד ייקח חלק בתהליך חיבור הריקוד הקבוצתי, בעזרת תיווך והנגשת התנועות על ידי המורה.	יצירת קומפוזיציה משותפת של כלל התלמידים בנושא הנבחר.

נספח ג' | תהליך העבודה בהלימה לעקרונות הפדגוגיים לכיתה ג'

נושא וכיתה	בחירה	התאמה	יישום
שלב א' - הצגת הנושא: תמונה היסטורית מתוך "חוויה ישראלית"	בחירה של התלמידים בתמונה מתוך החוויה הישראלית המתארת נושאים כגון: מדינה וביטחון, החברה הישראלית, מורשת ותרבות, מדע וטכנולוגיה ועוד (עליות, מלחמות ומבצעים, פיתוח היישוב היהודי וכד'). בחירה בהתייחסות לזמנים, ולביטוי התנועת.	התאמה לאוכלוסייה ולרלוונטיות לקהל היעד. לנושאים הנלמדים בשלב הגיל לתחושת סולידריות ועוד.	התלמיד חוקר ומגלה את הסיפור העומד מאחורי התמונה ואת הסיבות לסצנה המתוארת.
שלב ב' - הדגמה של המורה את השלבים באופן מלא: תנועה בהשראת תמונה או אביזר חשיפה למקורות מידע וקישורים לתמונות (תמונה קבוצתית)	בחירה בתחום התנועת בעקבות הנחיית אלתור: עבודה במרחב ו/או עם אביזר, בחירת אופן ההוצאה לפועל של ה"סיפור תנועת" והתייחסות לזמן "לפני" או "אחרי".	תיווך מותאם לתלמידים, נקודות התייחסות ופרשנויות שונות להצגת הנושא.	עידוד שיח קבוצתי על אודות התהליך והחירות התנועתית. הצגת החומרים שנבנו במסגרת השלבים הקודמים.
שלב ג' - למידה עצמאית הלכה למעשה -	בחירה בתמונה, בחירה באופן בו מביאים אותה לידי ביטוי בתנועה. אביזרים שונים איתם ניתן לתרגל יצירת ריקוד.	התאמת התפאורה, התלבושות, האביזרים, והנוף וכד' כחלק מהמרכיבים המאפיינים את התמונה ומדגישים את המשמעות ואת סיבת התייעוד לתמונה.	חקר אישי של הדמות/משפט/חפץ המופיע בתמונה אותה חברי הקבוצה בחרו. הצגת החומרים התנועתיים שנבנו לצד והצגת נייר העמדה במליאה
שלב ד' - יישום משותף	בחירה באופן הצגת החקר בהעמדה וסדר הריקודים.	כל תלמיד בהתאם לממצאו ייתן ביטוי תנועתי לדמות שבחר בהלימה לסיפור מאחורי התמונה ובהתאם למאפיינים שלמד עליהם.	יצירת ריקוד משותף וסרטון תוצר של המחול.

נספח ד' | תהליך העבודה בהלימה לעקרונות הפדגוגיים לכיתה ד'

נושא	בחירה	התאמה	יישום
שלב א' – הצגת הנושא: כתב תנועה אשכול-וכמן.	בחירת המורה בנושאים מתוך כתב התנועה כאמצעי ללמידה ובחירה של התלמיד בנוגע לאופן יישומם בתנועה.	יצירת משימות קצרות בכל נושא תוך למידה כלל כיתתית וכן בחלוקה להרכבי קבוצות.	
שלב ב' – הדגמה של המורה את השלבים באופן מלא.	בכל נושא: חזיתות, מסלולי תנועה ומגע ניתוק התלמיד בוחר את ההוצאה לפועל של המאפיינים ובחירה נוספת בנוגע לאופן יישום התרגיל הכתוב שקיבלו.	חלוקת הנושאים לתתי יחידות בכפי עצמן ומהלך מלא של למידה עצמאית לכל תתי יחידה: חזיתות, מסלולי תנועה, מגע ניתוק. התאמה נוספת באמצעות משחק, כתיבה, למידת עמיתים ויצירה.	בכל תתי יחידה קיים חלק של גיבוש רצף תנועתי בדרכים שונות וכלל הצגת התוצרים במליאה.
שלב ג' – למידה עצמאית: חזיתות, מסלולי תנועה, מגע ניתוק.	בחירה של חברי הקבוצה הפועלת בסדר וביצוע כלל האלמנטים התנועתיים שנלמדו ביחידה וביחידות קודמות.	חלוקה לקבוצות, בניית הקטע התנועתי בהלימה ליכולות הקבוצה.	כתיבת הקטע התנועתי שנבנה.
שלב ד' – יישום משותף.	בחירה של חברי הקבוצה הפועלת באופן שיוצג הקטע התנועתי.	הלימה בין הדרישות ובין המשימה המסכמת.	יישום כתוב בתלקיט והצגת הקטע התנועתי שנבנה במליאה.

נספח ה' | תהליך העבודה בהלימה לעקרונות הפדגוגיים לכיתה ה'

נושא	בחירה	התאמה	יישום
שלב א' - הצגת הנושא: תרבות יוון וסיפורי מיתולוגיה.	בחירה בדמויות מיתולוגיות לאור הנושא.	התאמה לגיל ולהיקף התכנים בהתאם לרמת הכיתה.	לוח שיתופי המרכז את הצעות התלמידים.
שלב ב' - הדגמה של המורה את השלבים באופן מלא כמודל לעבודת התלמידים.	בחירה במודל - המורה מסבירה את הבחירה שלה	התאמת אופן ניתוח היצירה ליכולות הקבוצה	ניתוח היצירה המחולית על ידי המורה כמודל לעבודה לתלמידים
שלב ג' - יישום ניתוח יצירה והבניית קטע תנועתי בעקבות מאפיינים שנחקרו.	בחירה של התלמידים ליצירה או ליוצר ובחירת החומר התנועתי.	כל קבוצה עובדת בקצב שלה ובהתאם לבחירותיה.	הצגת החקר בפני שאר חברי הכיתה.
שלב ד' - יישום משותף.	בחירה בדמות או בסיפור מיתולוגיים ובחומרים תנועתיים לבניית ריקוד.	כל קבוצה חוקרת בהתאם ליכולותיה, מפרשת ומבצעת בהתאם לכלל חברי הקבוצה.	קטע תנועתי שאורכו דקה המתייחס לכלל ההיבטים שנלמדו בתוספת סיכום אישי של כל תלמיד.

נספחו' | תהליך העבודה בהלימה לעקרונות הפדגוגיים לכיתה ו'

נושא	בחירה	התאמה	יישום
שלב א' - הצגת הנושא פרויקט סיום.	התלמיד יבחר פרויקט אחד שהיה קרוב לליבו והיה משמעותי עבורו.	התאמת הרכבי הקבוצה.	תרגול של בחירת חומר תנועתי לכדי משפט תנועתי שלם.
שלב ב' - הדגמה של שלבי הפרויקט			
שלב ג' - למידה עצמאית הלכה למעשה.	ניתוח שתי היצירות שהציגה המורה, ובחירה ביצירת האומנות הנוספת הקשורה לתחום הדעת. נימוק הבחירה.	התאמה בין יצירות המחול לגיל הלומדים ולרמת הניתוח המתבקשת.	בניית קטע תנועתי משותף.
שלב ד' - יישום משותף	בחירת התלבושות האביזרים לקליפ המשותף.	התאמה מלאה של החומרים למבצעים.	קליפ מסכם וסיכום אישי כתוב.

חזרה לראש הפרק

חזרה
לתוכן
העניינים

נספח ז' | אבני דרך לעבודה בקבוצות

מטרה - חברי הצוות פועלים להשגת מטרה משותפת.

תלות הדדית - חברי הצוות תלויים זה בזה וזקוקים לניסיונו, לכישרונו ולתרומתו הייחודית של כל חבר על מנת להשיג את המטרה המשותפת.

מחויבות - חברי הצוות מגלים מחויבות להשגת המטרה המשותפת ומכירים בכך שהדרך היעילה ביותר להשגת המטרה היא לעבוד ביחד.

מנגנונים ותהליכים מובנים - בצוות קיימים חלוקת תפקידים מוגדרת וידועה, תהליכים מובנים, כללים ונהלים היוצרים תיאום בין כלל הפעולות של חברי הצוות.

הכרה - לצוות יש הכרה חיצונית בייחודו. הכרה זו מספקת לחברי הצוות תחושת שייכות וגאווה ומעניקה משמעות לעבודתו.

מתוך אתר "מפתח הלב" - "פועלים כצוות למען קידום המטרה המשותפת"

<https://meyda.education.gov.il/files/ChinuchMukar/5KitaH.pdf>

נספח ח' | סיכום אישי לתהליך הלמידה

כל אחד מחברי הקבוצה צריך להכין סיכום באופן אישי המתייחס להיבטים הבאים:

א. היבט לימודי - כתוב/כתבי מה למדת ולאילו דברים אשר שינו את תפיסתך ודעתך האישית נחשפת בעקבות כתיבת העבודה.

ב. היבט קבוצתי - תאר/י את תהליך העבודה בקבוצה, שיתוף הפעולה, הדינמיקה הקבוצתית (אווירה בין חברי הקבוצה), חלוקת התפקידים וכד'.

ג. היבט חוויתי - תאר/י מה הרגשת במהלך כתיבת העבודה, התייחס/י לשילוב הלמידה העיונית והמעשית, ולחוויה האישית במהלך העבודה.

6 יחידות הוראה
לקידום הלומד העצמאי

247

לכיתות א' עד ו'
במסגרת שיעורי המחול
בבית הספר היסודי